

ORNAMENTUL.

Întru Monarhie:
an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

□ □

Întru străinătate:
pe un an 24 coroane
pe un an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Dr. Victor Mihályi de Apșa

Arhiepiscop și Mitropolit de Alba-Iulia și Făgăraș.

(1841—1918.)

Cea din urmă zi a sfințelor sărbători ne-a adus o pierdere, pentru care nu eram pregătiți în deajuns.

Bunul nostru Arhiepiscop **Victor**, în dimineața zilei de Luni crt. fără mari suferințe, și-a închis ochii și a părăsit Valea Plângerii; și-a încheiat viața pământească, pentru a trece înaintea dreptului Judecător. Se stinge o viață de Arhiepiscop — și istoriograful își pregătește condeiul pentru a schița, după înțeleapta și dreapta lui judecată, opera celui dispărut.

Nu suntem azi în stare, să sintetizăm opera Arhiepiscopului **Victor**, într-o pagină de ziar.

Cataclismul-cumplitului războiu mondial s-guduie lumea din temelii și face cu neputință o judecată obiectivă, cu aparatul critic al istoriografiei.

Va veni însă vremea, când scriitorul va avea răgazul trebuitor, va urmări pas de pas activitatea Celui ce ne părăsește astăzi, și-i va fixa locul ce L-se cuvine în Pantheonul marilor și nemuritorilor Arhiepiscopului, ce i-a avut biserica noastră românească, unită cu Roma.

E opera conștientă, justă și demnă a istoriei noastre bisericești-naționale.

Noi, cronicarii zilelor grăbite, în fața sicriului Arhiepiscopului **Victor**, ne descoperim cu pietate, cum se cuvine în fața unui Părinte bun și iubitor, care a fost Păstorul nostru.

Decenii de-a rândul a stat la cârma naiei și toate greutatețile cârmuirii le-a întimpinat.

Azi, când mâna Lui răcită părăsește cârma, privim îngrijorați în jur de noi, și involuntar, ne vin în minte toate greutatețile prin cari se strecoară naia sfintei noastre biserici.

În 26 Maiu crt. se împlinesc 23 ani dela instalarea Lui solemnă ca Mitropolit; am fost de atunci martori ai activității Lui arhieresti până încoace, în zilele de exil, când El a ocrotit clerul gremial, și până la consacrarea noului Episcop de Gherla, când L-am văzut pentru cea din urmă dată, pontificând în Catedrală. Adăugându-se la activitatea de Mitropolit și aceea de Episcop al Lugojului din 1874, avem o viață întreagă, petrecută la cârma bisericii.

Azi, când nu mai este, biserica noastră rămâne văduvită, în așteptarea nesigură a mirelui, ce va să vină.

Plecăm steagul nostru, în fața sicriului, ce așteaptă osemintele bunului Arhiepiscop **Victor**.

Odihnească în pace!

Date biografice.

Mitropolitul Mihályi s'a născut la 19 Mai 1841 în comuna Joođ din comitatul Maramurășului. Studiile primare le-a făcut în școlile călugărilor piariști din Sighet, iar gimnaziul superior în Oradea-mare, în Tirnavia și în Cașovia, unde a depus examenul de maturitate în 1857. Tatăl său Gavrilă Mihályi, cu ajutor primit dela episcopul Gherlei, l-a trimis la Roma, unde mai întâi a convictor, după aceea a alumn al colegiului grecesc dela Sfântul Atanasie în fundatiunea făcută de Papa Piu al IX. pentru diecezele provinciei mitropolitane de Alba-Iulia, a studiat doi ani filozofia și 4 ani teologia în Colegiul Urban de Propaganda Fide și a luat laurea de doctor în teologie la a 1863. În 8 Noemvrie 1863 fu sfințit preot în biserica grecească a sfântului Atanasie din Roma, prin arhiepiscopul Ștefan Misir, titular de Irenopole, și apoi se întearse în dieceza Gherlei, de care se ținea. În 9 April 1864 fu numit prefect de studii și din 1 Octombrie 1864 și profesor de istoria bisericească și de dreptul canonic în seminarul teologic din Gherla, unde rămase până în 6 Aprilie 1869, când mitropolitul Vancea, care atunci s'a despărțit de scaunul episcopesc al Gherlei, îl aduse cu sine la Blaj, numindu-l secretar mitropolitan și referent consistorial, iar în 15 Iunie 1869 așeză în tribunalul mitropolitan de a doua instanță și notar la esacteratul arhidiecezan. În Noemvrie 1869 însoți pe mitropolitul Vancea la Conciliul Vatican din Roma. În 1872, cu ocaziunea conferenței naționale convocate la Blaj de mitropolitul Lónyai, a tradus ungurește memorandumul pregătit de aceea conferență. În 1873 numit protopop onerar. În 25 Nov. 1874 numit episcop al Lugojului, preconizat în 21 Decembrie 1874, consacrat de mitropolitul Vancea în Blaj la 14 Febr. 1875, instalat în scaunul episcopesc din Lugoj la 7 Martie 1875. La consolidarea și organizarea tinerei dieceze a Lugojului lucra până în 1895. În scopul acesta a vizitat 110 parohii și a ținut două sinoade diecezane, în 1882 și 1883. Sub păstoria lui s'au zidit din nou, ori s'au procurat în dieceza Lugojului 30 și s'au restaurat 24 biserici și case de rugăciune; case parohiale s'au zidit din nou, ori s'au procurat în 26 comune; școli s'au clădit din nou ori s'au procurat 33, și s'au restaurat 7. Tot sub păstoria lui Curia regescă din Budapesta cu deciziunea din 13 Aprilie 1882 Nr. 8512 a dispus, ca certele dintre biserica gr.-cat. și cea gr.-or., cari în Banat erau foarte dese în ce privește dreptul de proprietate la porțiunile canonice, să nu se mai judece de ferurile judecătorești, ci de cele administrative. În 1893 a condus la Roma primul peregrinaj român. În 17 April 1888 Papa îl numi prelat domestic, asistent la Tronul pontificiu și Conte roman. Pentru convictul român gr.-cat. din Lugoj a inițiat fundatiune, iar pentru cazul de moarte a sa a asigurat pentru aceea fundatiune suma de 5250 fl. v. a. După moartea mitropolitului Vancea, arhidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș fu guvernată de vicarul capitular I. M. Moldovanu, sub care cu bani din fondurile arhidiecezane și din colectă publică se zidi un nou edificiu gimnazial în a. 1894. În sinodul electoral ținut în Blaj la 16 Aprilie 1893 în prezența comisarilor regiști Mihail Pavel, episcopul Oradei-mari și Br.

Sam Josika, secretar de stat în ministerul de interne, Clerul candidă cu 82 voturi în locul prim pentru scaunul mitropolitan pe episcopul Lugojului Victor Mihályi, pe care Regala apostolic îl numi în 9 Noemvrie 1894, Papa Lesa XIII. îl preconiză în 18 Martie 1895. În 26 Maiu 1895 se săvârși instalarea noului mitropolit cu mare pompă și între manifestațiuni grandioase de bucurie ale clerului și poporului adunat în număr extraordinar în Blaj. Ca arhiepiscop ținea cinci sinoade arhidiecezane. În 23 Iunie 1897 ținea memorabila conferență episcopescă în Blaj, care hotărî, ca provincia mitropolitană de Alba-Iulia și Făgăraș să trimită deputați la congresul autonom al bisericii catolice latine ungare și cerea dela Regala apostolic să concedă ținerea unui congres compus numai din români greco-catolici, care se organizeze autonom bisericii române unite, separat de a bisericii catolice din Ungaria. Din 17—26 Septembrie n. 1900 ținu sinod provincial, și cu această ocaziune în 5 Septembrie 1900 celebră cu mare pompă în biserica catedrală din Blaj aniversarea a 200 a dela sfânta unire, fiind încununat de ceilalți trei episcopi sufragani ai provinciei mitropolitane de Alba-Iulia și Făgăraș.

În sinoadele arhidiecezane s'au adus importante hotărîri privitor la organizația laudativă a arhidiecezei, la ridicarea nivelului cultural și național al clerului. Asemenea s'au statat raporturile de drept ale bisericii noastre și s'a pus te elie consolidării raporturilor dintre cele patru eparhii ale mitropoliei.

Tactului său și provăzător al fostului mitropolit este a se mulțumi, că astăzi există raporturi regulate și istime între capii noștri bisericești și acțiunea lor în toate chestiile mari bisericești a fost întredesă prin conferențe comune și duse la îndeplinire amănunțit hotărîrilor luate în comun acord și unanim în aceste consfățiri.

El a fost cel dintâi mitropolit, care a restabilit constituționalismul bisericesc în sens larg și a lăsat, ca „votul consistorului” să se valideze cu toate chestiile dela ordinea zilei. A fost un om de brou în adevăratul înțeles al cuvântului. Nici o chestie nu o rezolvă fără — scriitoare. Nici o sentință nu o aduce fără o dreaptă și înțeleaptă cumpănire. Principiul i-a fost în totdeauna: Episcopul să nu grăbească ci să cumpănească toate.

A fost un diplomat de cel mai greu calibru. Poate aceasta a și contribuit, că s'a putut menține la poziția înaltă pe vremuri atât de grele, prin câte a trecut biserica noastră pe tot timpul arhieriei Sale.

I-a lipsit însă spiritul de inițiativă; pe urma lui nu rămân instituții perenii, dupăcum cu drept s'ar fi așteptat dela un om cu atâtă experiență și așa alese însușiri arhipăstorești. Pesteritatea îi va păstra cu pietate amintirea mitropolitului Mihályi, ca a unui arhierou muncitor și drept.

Odihească în pace!

Morbul.

Interviend pe dl. Dr. Vasile Hăneu, medic arhid., a binevoit să-ne deie următoarele informații despre procesul morbului Excelenței Sale: Cu data de 6 Decembrie, relatată în concludia de pe front, am aflat pe Ex. Sa Mitropolitul nostru foarte suferind.

La întrebările făcute de când îi datează boala și de când se află în asemenea stare, mi-a răspuns, că cu vreo două săptămâni înainte de aceasta și mai ales s'a agravat morbul cu ocaziunea sfințirii noului episcop de Gherla.

La examenul amănunțit făcut asupra Ex. Sale, am constatat următoarele: dănsul suferă de o bronhită cronică veche, pe care s'a greșit una alta acută, ceace îi producea o jena mare în respirație și o greutate în vorbire. Pe de altă parte o ușoară nefrită (boala de rărunchi), ceace însă mi-a surprins mai mult, a fost faptul, că am găsit inima foarte slăbită, picioarele au început să se umfle și jena în respirație, era mai ales mai mare în timpul nopții când era culcat.

Văzând starea serioasă, în care se află Ex. Sa, am opinat numai decât pentru un consult medical, ceace foarte de greu, abia a treia zi, l-am putut hotărî pentru aceasta. Primul consult s'a făcut cu doi medici, iar al doilea cu trei medici, cari absente eu teji am fost de acord asupra boalei, precum și asupra tratamentului ce i-s'a prescris.

Trebuie să amintesc, că încă la primul consult deja i-se ivise un focar de pneumonie (apriindore de plămâni). În urma tratamentului așa de bine călăuzit în consultul nostru medical, ne-a reușit să trecem peste pneumonie, deoarece însă plămâna îi era foarte încălecată cu scută din cauza bronhitei, pe de altă parte organismul foarte slăbit, iar inima dinainte încă slabă în urma dezechilibrului în circulație, a început să se resimțea și mai mult, ceace ne a dat de bănuț, că avem de luptat cu ceva și mai grav, mai ales, că picioarele au început să se umfle și mai mult. Cu toate sfaturile medicale în consult și afară de consult date, cu tot tratamentul și îngrijirea bună, care i-s'a dat șanșele de scăpare, ne erau din ce în ce mai îngrijorătoare.

În ultimul consult făcut cu data de 20 Ianuarie, orele 9 seara, ne-am convins că descredamentul fatal cât mai curând trebuie să se întâmple.

S'a hotărît atunci ca medical arhidiecezan împreună cu unul din membrii curții să supravegheze la patul bolnavului. Noaptea din urmă a patrecut-o până la orele 2 foarte agitat, dela 3^{1/2} s'a simțit iarăși mai bine, însă îi era mai rară, inecul mai puțin, iar expectorația și mai rară. Ultima tușă a fost la ora 5^{1/2}, de atunci s'a liniștit mult mai mult și a căzut într'un fel de somn, ceace pe la ora 6^{1/2} am putut conchide, că acest somn este somnul agoniei, când după câteva minute a și expiat.

Provederea cu Sf. Taine.

Deși grav bolnav, *Vineri* în ajunul Bobotezii înaltul Prelat — ca și în anii precedenți când era deplin sănătos — a ținut să întimpine pe parohul locului care-i ducea spre sărutare s. Cruce cu toate onorurile obișnuite la astfel de ocaziuni sărbătorești. Cu luminile aprinse pe masa din salen, îmbrăcat în reverendă și stând în picioare, a urmări cu toată pietatea pe cel ce în numele Domnului îi stropia apartamentele. După ce a primit din mâinile preotului s. Cruce și s'a botezat, la cererea binecuvântării arhiericești pentru săvârșirea stropirii caselor și pe credincioșii parohiei Blajului, a răspuns printr-o vorbire mai lungă despre însemnătea

și folosul mare sufletesc ce-l câștigă erozincioși prin astfel de sfaturi rânduite de la Biserică ca mijloacele celea mai puternice de curățire și îndreptarea vieții.

În ziua următoare *Sâmbătă spre Duminică* starea sanitară l-a îndrăgățit și mai tare, așa încât *Duminică la orele 10^{1/2} a. m.* a dorit să fie împărțit cu s. Taină a mărturisirii și cuminăcării îndeplinite de Rev. Domn *Simeon Pop Mateiu* prepozit capitular, după cari imediat a fost chemat capelanul Blajului părintele *Vasile Moldovan*, care l-a administrat s. Taină a Ungerii de pe urmă.

În decursul serviciului s. Maslu pe care l-a aseruit șezând pe fotel s'a observat o dispoziție sufletească bună, recitând cu voce rugăciunile cotite de capelanul fungent. Aceasta semină și dispoziție sufletească au l'a părăsit nici mai târziu, căci după terminarea slujbei, s'a întreținut în mod foarte amical și binevoitor cu toți cei prezenți între cari am remarcat pe Reșimii d. canonicii: *Simeon Pop Mateiu* și *Dr. Izidor Marcu*, capelanul *Vasile Moldovan*, *George Daniță* actuarul oficiului arhidiecezan care a fost agreat în mod special și care l'a îngrijit în boala sa, *Nicolae Costea* castelanski curții metropolitane și 2 clerici cari au funcționat ca acoliți la providerea Preotului mare cu sfintele Taine ale maribanzilor. Toți cei din jurul suferințului Arhiepiscop, am rămas niemiți, să deși câteva ore aproape de demodamentul fatal, când avea să ne parasească pentru totdeauna, facultățile spirituale i au rămas neatinse de ravagiile boalei grele, care-l mistuia înaintea ochilor noștri, aceeași încrederea presă și memoria excelentă — care l'a caracterizat în viață l'a avut până în ultimul moment promergator ageniei. Iși roamintea durerea și chinurile grele din noaptea precedentă *Sâmbătă spre Duminică* pe care a numit-o *o noapte de greață* în carea a fost silit să repeteze cuvintele demnezeșemint *Razonmpărător: „Doamne de este cu puțință, să tracă acest pahar dela mine“*. Acum ușurat prin puterea rugăciunii și a sîntelor lui Dumnezeu taine, ne spunea că se simte ceva mai bine, ca picioarele i-s'au mai desumflat, dar de sine nu cutoasă a se ridica de teama ca să nu amețască și să cadă, ba ca sa ne dovedească ca se simte mai bine a spus să i-se aducă puțin lapte cald, iar la despartire, când capelanul Blajului părintele *Vasile Moldovan* l'a poștit mângăiere și ajutor dela Dumnezeu ca sa poată suporta cu pacință durerile boalei, mulțumindu-i i a z s u voce respicată: *„Rugă-te frate, rugă-te și rugăți-vă eu toșii pentru mine, căci numai rugăciunea tmi mai poate ajuta“*.

Moartea.

Pregătit sufleteste, plin de credință, cum a fost viața sa întregă, bunul Arhiepiscop era convins, ca i-se apropie sfârșitul. Noaptea ultimă a petrecut-o liniștit, iar dimineața la orele 6^{1/2}, când în capela sa privată preoții începau sf. liturghie, a dormit în Domnul fără agenie, fără durere. O hie i-s'au închinat pentru totdeauna, făcându-l rămas semină și din ea transpiră o pace și o calmitate suprapământeană.

În câteva minute vestea morții a străbătut întreg Blajul și îndată au alergat lângă patul de moarte aproape toți preoții și profesorii institutelor noastre și membrii capit-

lului. La orele 8 părintele ieromonah *Damian Elie Demșa* a uns cu sf. mir trupul defunctului Mitropolit, după ce medicii au constatat ca îndubitată moartea.

Autopsia.

La orele 12 se face autopsia înaltului defunct din partea medicilor *Dr. Cornel Circa*, comandant al spitalului militar din Blaj și *Dr. Vasile Hâncu*, medic arhidiecezan. Resultatul acestei operațiuni, care a durat 1^{1/2} ore, a fost, că s'a constatat, că repausatul Mitropolit suferia de o boală de inimă veche și anume de miocardită cronică. În urma acestora partea dreaptă a inimii s'a degenerat, încât ventriculul drept s'a subțiat dilatăndu-se în forma unei pungi (capsule). Constracția puternică a Mitropolitului a sădărnicit, de catastrofa n'a urmat decât la vrâsta asta înaintată. S'a mai constatat o degenerație și la rinichii stâng. Celălalte organe au fost în stare normală.

Dispoziții.

După decesarea Excelenței Sale, s'au arborat drapetele cernite pe toate institutetele de învățământ. Membrii capitulari s'au întreținut spre a lua dispozițiile necesare la înmormântare. Ziua înmormântării e pusă pe Joi, 24 Ianuarie, ora 10. Decedarea Excelenței Sale Mitropolitului a fost dată la cunoștința clerului prin cerculare îndoliată. Au fost avizați prin telegrame redensiile Excelenței Sale, Cabinetul autic, Eminența Sa primatetele Csernech, Ilustrățiile Lor episcopii *Dr. Demetriu Rada*, *Valeriu Tr. Frențiu*, *Dr. Iuliu Hossu*, Nunciul papal la Viena, *Teodor Valfré di Bonzo*, Mitropolitul *Vasile Mangra*, Episcopii *Ioan Pap*, *Arad* și *Miron Cristea*, *Caransebeș*. Dintre mireni au fost avizați dnii: *Andrei Bârsoanu*, președintele „Asociației“, *Dr. Teodor Mihali*, președintele Ciubelii național române, *George Pop de Bisești*, președintele partidului național român, *Petru Mihali*, deputat dietal, *Florenț Mihali*, prim-protore. Și alți fruntași ai neamului nostru.

Fundațiunea „Dr. Victor Mihályi de Apșa“.

Părintele Mitropolit a musit fără a fi lăsat în urma-i dispoziții testamentare. Pe cât aflăm noi, rămâne în urma Sa o fundațiune de peste 182 mii coroane, una sută optzeci și două mii coroane în favorul bisericii Catedrale din Blaj.

Din cărțile, ce le conducea, reiasă, că înmărtăria anual 20—24 mii coroane, spre scopuri de binefacere. În ajunul plecării în refugiu spre Oradea-mare, a împărțit spre scopuri de binefacere 70 mii coroane.

Dia prilejul decesului Esc. Sale Mitropolitului Părintele Prepozit a dat următorul cercular:

Cercular

cătră întreg clerul arhidiecezan.

Nr. 300—1918.

Onorate în Hristos Frate!

Cu adâncă întristare împărțășeste acest Capitlu metropolitana tuturor fraților protopopi, vice-protopopi, administratori protopopești, parohilor și întregului cler și popor al arhidiecezei,

știrea dureroasă, că Excelența Sa Inalt Preasfințitul și Prealuminatul nostru Părinte *Dr. Victor Mihályi de Apșa*, Arhiepiscop și Mitropolit gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, conte Roman, Pralat domestic al Sfinției Sale Pontificului Roman, Asistent la Tronul Pontificiu, Consilier intim de stat al Maiestății Sale Cesaree și apostolice regești, membru onorar al Academiei Române, al Societății Istorice Române și al Asociațiunii pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român, Doctor în sfânta Teologie șcl. a repausat în Domnul în 21 Ianuarie n. la orele 6^{1/2} din zi, în anul al 77-lea al vieții sale, după ce a primit în ziua precedentă cu pietate ss. Taine ale Pocăinții, Euharistiei și Ungerii de pe Urmă.

Arhiepiscopul luminat, plin de dragoste față de fiii săi, cărora le iertă așa de ușor transgresiunile și vătămările, Conducătorul înzestrat cu un rar tact și prudență excepțională, Apărătorul intransigent al intereselor Bisericii și neamului, Părintele îndurător al tuturor credincioșilor săi, Mângăitorul orfanilor, văduvelor și al sara-cilor, cărora le-a jertfit pururea cu mână largă din avutul său fără a-și face reclamă, lucrătorul neobosit în via Domnului, care-și jertfăia ziua, noaptea pentru cauza Bisericii, fiindu-ne tuturor pildă de sirguintă de albină, promovătorul tuturor operelor bune și folositoare, mai vârtos a culturii adevărate a poporului nostru, nu mai este între noi pe pământ. Sperăm însă, că pentru aceste merite așezatu-l'a Domnul în ceata dreptilor, unde continuă a se ruga pentru binele religios, moral și cultural al acelor pe cari așa de mult i-a iubit.

Să ne împlinim deci și noi, fraților, datorința ultimă cătră repausatul nostru arhiepiscop care și-a petrecut o viață întru împlinirea datorințelor cătră fiii săi sufletești.

Îndată după primirea acestui cerculariu, fiecare paroh ori administrator parohial să dispună să se tragă clopotele la biserica sa de trei ori pe zi, adecă dimineața, la amiazi și seara până în 24 Ianuarie n. la orele 10, când se va întâmplă însoțirea repausatului nostru Mitropolit la mormântul, ce i-se pregătește în cimiteriul parohial. — Fiecare paroh ori administrator parohial să celebreze în 24 Ianuarie n. a. c. sau în ziua mai de aproape după ziua înmormântării o sfântă liturghie întru repausul sufletului Arhiepiscopului nostru, invitând la această sfântă liturghie pe toți credincioșii respectivei parohii. Preoții, cari sunt

mai aproape de Blaj, să se prezinte, pe cât le-ar permite împrejurările, pe 24 Ianuarie a. c. la orele 10 antemeridiane provăzuți cu patrafir și felon, spre a putea participa la actul funebru.

În fine recomandăm Clerului și poporului Arhidiecezei noastre să nu încete să se rugă la Dumnezeu, ca Biserica noastră văduvită să-și recapete un păstor vrednic. Până la această zi însă preoții la toate slujbele sfinte, în toate locurile unde se amintește Episcopul diecezan, vor aminti în locul acestuia pe capul suprem al Bisericii noastre: »Pe preatericit părintele nostru papa Benedict«.

Blaj, din ședința capitulară ținută în 21 Ianuarie n. 1918

Simeon Pop Mateiu
prepozit capitular.

Capitulul metropolitan gr.-cat. român de Alba-Iulia și Făgăraș a dat următorul necrolog:

Capitulul metropolitan gr.-cat. român de Alba-Iulia și Făgăraș cu adâncă durere aduce la cunoștință, că

Escelența Sa Înalt Preasfințitul Domn

Victor Mihályi de Apșa

Arhiepiscop și Mitropolit gr.-catolic român de Alba-Iulia și Făgăraș, conte roman, prelat domestic al Sfintei Sale Pontificalei Roman, asistent la tronul pontificiu, consilier intim de stat al Majestății Sale cesaree și apostolice reședințiale, membru de onoare al Academiei Române, al Societății Istorice Române și al Asociațiunii pentru literatura rom. și cultura poporului român, Dr. în sf. Teologie și cl. născut la Iod în Maramurăș în 19 Maiu 1841, după 43 ani de arhierie și 23 de mitropolit, astăzi în 21 Ianuarie n. la orele 6 și jumătate dimineța, după un morb greu și îndelungat, împărțit cu sfintele Taine, și-a dat sufletul nobil în mâinile lui Dumnezeu.

Sfânta liturgie pentru odihna sufletului său se va celebra în 22 Ianuarie n. c., iar înmormântarea se va face Joi în 24 Ianuarie la orele 10 a. m. în cimitierul parohial din loc.

In veci amintirea Lui!

Blaj, la 21 Ianuarie 1918.

Tratatul de pace din Brest-Litovsk. »Agenția telegrafică ungară« ne comunică următoarele:

În 18 Ianuarie delegații puterilor centrale și ruși din nou s'au intrunit la tratări. Au căzut de acord asupra chestiilor suspenze, în ce privește reîntoarcerea populației din ținuturile cucerite, din contră ambele partide își susțin punctul de vedere privitor la votizarea poporului.

După acestea Trozky a anunțat, că anumite motive a politicii interne îl silesc să steie la Petrograd până în 29 crt. Delegații puterilor centrale și-au exprimat nădejdea, că după reîntoarcerea lui Trozky vor putea cădea de acord și asupra celorlalte chestii din discuție.

Delegații germani, ungari, austrieci și ucrainieni au dat publicității Duminică următorul comunicat: Tratatul de pace urmate până acum între delegații puterilor centrale și delegații republicii ucrainiene au condus la rezultatul, că s'a ajuns la acord asupra principiilor fundamentale a păcii. Tratatul de pace au ajuns la punctul care reclamă ca delegații să ajungă în contact cu cercurile răspunzătoare de acolo.

Cuvinte adevărate. Din prilejul a. sărbători a Nașterii Domnului P. S. Sa părintele episcop al Caransebeșului Dr. Miron E. Cristea a adresat credincioșilor săi o Pastorală pentru a fi citită în toate bisericile, parohiile, care prin actualitatea ideilor și prin curajul bărbătesc de a spune adevărul fără rezervă, merită, mai ales în vremea acestor ale năstăleșilor rezerve „diplomatice“ o deosebită atenție. P. S. Sa explică poporului credincios motiunea modernă a democrației adevărate și arată postulatele ei binefăcătoare. Reținem din importanta „Pastorală“ următoarele: »Iară întrucât ne privește pe noi în țara noastră ne mai cere ea să se facă înțelegere nu numai între țări ei — după cuvintele Psalmistului: »Pace trebuie să fie înăuntrul zidurilor tale și noroc în casele tale«, adică să se asigure pentru fiecare popor dreptul său și dezvoltarea liberă și neimpedecată a naționalității dându-i-se sprijin puternic întru promovarea intereselor sale spre binele său și al țării întregi și comune«.

»Acesta «**Urbile** ale protidemi sau și tare și noi, căci fiii poporului român au fost viteji între cei mai viteji soldați ai monarhiei și s'au dovedit de români au sângerat pentru tron și patrie nu ca să fie restrânși în libertate și în drepturile lor, nu ca să fie împiedecați să-și câștige și ei o parte din pământul pe care cu viața lor l-au apărut, sau să fie chiar desmoștrăți din avuții lor, ei ca drepturile și libertatea să li se lărgească și să devină stăpâni liberi pe avuții lor atât material cât și suflete«.

Francoze și bărbătești cuvinte!

Războiul european.

— Telegramme oficiale. —

Budapesta, 21 Ianuarie. Frontul ostic. Nu e eveniment deosebit.

În apus activitatea vivace de artilerie continuă spre nord-est și nord de Ypern și secțiunea dela Lens. Spre sud de Hanthecelle am făcut prizonieri cu ocaziunea unei eșiri engleze. Lupte de artilerie se semnalează și pe câteva secțiuni din Champagne și ambii țării dela Manchs. Întreprinderile germane de sondaj au avut succese spre nord-est de Reims. În ultimele două zile am împușcat 11 avioane și 2 baloane dușmane.

Activitatea artileriei s'a înăsprițit intermitent și între Vardar și lacul Doiran. Lupte cu succes pentru bulgari s'au dat în valea Struma.

Pe frontul italian nimic de remarcat.

Informațiuni.

Dăruire. Dl. notar cercual Gregor Pop din Cămpul mare de Câmpie a donat pe seama școlii gr. cat. din Săniacobul de Câmpie 500 cor. în contract de împrumut bellic VII ca din procentele acelea să se poată cumpăra în tot anul cărți școlare copiilor săraci. Plida dlui notar, pe care răsarcăm cu deosebită satisfacție, dorim să aibă câți mai mulți imitatori.

Cu toată stima:

Ioan Hătegan
protopop.

Circulația de imobili. Ni se comunică că Expozitura Ministerului de agricultură Cluj a denegat aprobarea unui contract vânzare relativ la un jugăr de pământ pe hotarul comunei Merceurez, comitatul Sibinului. Vânzătorul și cumpărătorul sunt țărani români din comuna Cărpeneș, vecini cu Merceurez.

Această expoziție a mai denegat aprobarea unui contract relativ la vânzarea unei jumătăți pe jugăr din comuna Ruși, asemenea din com. Sibin. Vânzătorul și cumpărătorul, ambii, țărani români din Ruși. („R. E.“)

Necrolog. Felician Tripon, student în cl. VII a gimn., fiul dlui avocat Dr. G. Tripon din Bistrița, în etate de 16 ani și-a dat nobilul său suflet în mâinile atotputernicului Dumnezeu în 2 Ianuarie 1918.

Rămășițele pământești ale scumpului decedat, fost tuturor simpatic, purarea bușii și acasă și în școală, s'au arătat apăsătoare odihnă dela casa părintească, în mormântul confesional gr.-cat. Vineri în 4 Ianuarie a. c. la 2 ore p. m.

Odihnească în pace!

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Ioan Suciu.

Convocator.

Comitetul „Lei Reuniuni de înmormântare din Major“ convoca pe membrii și pe „X-a adunare generală, pe 12 Februarie 1918 — în una din școlile confesionale gr.-cat. din Major — la caz dacă membrii s'ar aduna în număr corăspunzător, ședința se va ține fără alt convocator și fără considerare la numărul membrilor prezenți în Duminica următoare.

Ordinea de zi:

1. Raportul despre activitatea Reuniunii.
2. Supracenzurarea rațiunului de gestiune anul de gestiune 1917.
3. Propunerea comitetului pentru stabilirea activității Reuniunii de înmormântare pe durata războiului.
4. Eventuale propuneri.

Major, la 13 Ianuarie 1918.

COMITETUL
„Lei Reuniuni de înmormântare din Major“.